

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з навчальної роботи

_____ **Л.І.Чорний**
(підпис) (ініціали, прізвище)

29 жовтня 2018 року

М.П.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
навчальної дисципліни
«ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ ТА ОСНОВИ
НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»
для підготовки на першому освітньому рівні
здобувачів вищої освіти ступеня бакалавр
за спеціальністю 232 Соціальне забезпечення
галузі знань 23 Соціальна робота
за денною формою навчання

м. Хмельницький
2018

ЗМІСТ

Стор.

1.	Структура вивчення навчальної дисципліни	–	3
1.1.	Тематичний план навчальної дисципліни	–	3
1.2.	Лекції (теми і плани)		3
1.3.	Семінарські (практичні, лабораторні) заняття (- теми і плани занять; - питання, задачі, завдання або кейси для поточного контролю; - методичні рекомендації для підготовки до занять)	–	5
1.4.	Самостійна робота студентів (- теми, завдання для самостійної роботи студентів; - методичні рекомендації до їх виконання; - питання для самоперевірки)	–	7
1.5.	Індивідуальні завдання (- форми, тематика завдань; - методичні рекомендації до їх виконання)	–	8
1.6.	Підсумковий контроль (-питання для підсумкового контролю; - зразок екзаменаційного білета)	–	9
2.	Схема нарахування балів	–	10
3.	Рекомендовані джерела	–	12
4.	Інформаційні ресурси в Інтернеті	–	16

1. Структура вивчення навчальної дисципліни

1.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин											
		Денна форма навчання						Заочна форма навчання					
		Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
Лекції	Сем. (прак.)		Лабор.	Ін.зав.	СРС	Лекції	Сем. (прак.)		Лабор.	Ін.зав.	СРС		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.	Соціальна робота як наука і професійна діяльність	18	4	4	-	-	10	17	2	-	-	-	15
2.	Основи навчання в вищому навчальному закладі	17	4	4	-	-	9	19	2	2	-	-	15
3.	Науково-дослідна робота студентів, її форми і роль у підготовці соціальних працівників	17	4	4	-	-	9	17	2	-	-	-	15
4.	Система соціального захисту в Україні	17	4	4	-	-	9	17	2	-	-	-	15
5.	Соціальна робота з різними групами клієнтів	17	6	4	-	-	9	15	2	2	-	-	11
6.	Зарубіжний досвід організації соціальної роботи	19	4	4			9	20	-	-			20
	Всього годин:	105	26	24	-	-	55	105	10	4	-	-	91

1.2. Лекції

№ з/п	Назва і план теми	Кількість годин
1	2	3
1.	Соціальна робота як наука і професійна діяльність	4
1.1.	Поняття та значення соціальної роботи.	
1.2.	Соціальна робота як наука.	
1.3.	Соціальна робота як професійна діяльність.	
1.4.	Становлення системи підготовки соціальних працівників в Україні.	
1.5.	Професійний портрет соціального працівника.	

2.	Основи навчання в вищому навчальному закладі	4
2.1.	Організація освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права.	
2.2.	Особливості прослуховування та конспектування лекцій.	
2.3.	Особливості підготовки до семінарських занять.	
2.4.	Самостійна та індивідуальна робота студентів.	
2.5.	Виконання і захист курсової роботи.	
3.	Науково-дослідна робота студентів, її форми і роль у підготовці соціальних працівників	4
3.1.	Поняття та цілі науково-дослідної роботи студентів.	
3.2.	Формулювання теми наукового дослідження.	
3.3.	Визначення мети, завдань, об'єкта й предмета дослідження.	
3.4.	Бібліографічний апарат наукових досліджень. Розташування бібліографічних описів у списках літератури. Приклади оформлення бібліографічного опису.	
3.5.	Види наукових публікацій.	
4.	Система соціального захисту в Україні	4
4.1.	Поняття системи соціального захисту.	
4.2.	Соціальне страхування як складова системи соціального захисту.	
4.3.	Загальнообов'язкове державне соціальне страхування.	
4.4.	Соціальні допомоги як складова системи соціального захисту. Види соціальних допомог.	
4.5.	Соціальні гарантії та стандарти як складова системи соціального захисту.	
4.6.	Прожитковий мінімум як базовий соціальний стандарт.	
4.7.	Мінімальна заробітна плата як державна соціальна гарантія.	
4.7.	Мінімальний розмір пенсії за віком як державна соціальна гарантія.	
5.	Соціальна робота з різними групами клієнтів	6
5.1.	Особливості роботи з різними групами клієнтів.	
5.2.	Соціальна робота з бездомними.	
5.3.	Соціальна робота з особами з інвалідністю.	
5.4.	Соціальна робота з сім'ями з дітьми.	
5.5.	Соціальна робота з особами похилого віку.	
5.6.	Організація соціального супроводу особам, звільненим з місць позбавлення волі.	
5.7.	Соціальна робота з клієнтами, які зазнали насилля в сім'ї.	
6.	Зарубіжний досвід організації соціальної роботи	4
6.1.	Організація соціальної роботи та підготовка соціальних працівників в Білорусії.	
6.2.	Організація соціальної роботи та підготовка соціальних працівників в Великобританії.	
6.3.	Практика соціальної роботи в США.	
6.4.	Організація соціальної роботи та підготовка соціальних працівників в Німеччині.	
6.5.	Організація соціальної роботи та підготовка соціальних працівників в Швеції.	

1.3. Семінарські заняття

Семінарське заняття 1-2

Тема 1. Соціальна робота як наука і професійна діяльність

Питання для усного опитування та дискусії

- 1.1. Поняття та значення соціальної роботи.
- 1.2. Соціальна робота як наука.
- 1.3. Соціальна робота як професійна діяльність.
- 1.4. Становлення системи підготовки соціальних працівників в Україні.
- 1.5. Професійний портрет соціального працівника.

Практичні завдання

1. Дайте коротку характеристику основних етапів розвитку соціальної роботи в Україні.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: соціальна робота, соціальний працівник, соціальне забезпечення, професійна діяльність, соціальна сфера.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- значення соціальної роботи;
- роль та функції соціальних працівників;
- об'єкт соціальної роботи як науки.

Семінарське заняття 3-4

Тема 2. Основи навчання в вищому навчальному закладі

Питання для усного опитування та дискусії

- 2.1. Організація освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права.
- 2.2. Особливості прослуховування та конспектування лекцій.
- 2.3. Особливості підготовки до семінарських занять.
- 2.4. Самостійна та індивідуальна робота студентів.
- 2.5. Виконання і захист курсової роботи.

Практичні завдання

1. Складіть алгоритм підготовки до семінарського заняття.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: освітній процес, лекція, семінарське заняття, самостійна робота студента, кредитно-модульна система.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- структура семінарського заняття;
- функції лекцій;
- оформлення курсової роботи.

Семінарське заняття 5-6

Тема 3. Науково-дослідна робота студентів, її форми і роль у підготовці соціальних працівників

Питання для усного опитування та дискусії

- 3.1. Поняття та цілі науково-дослідної роботи студентів.
- 3.2. Формулювання теми наукового дослідження.
- 3.3. Визначення мети, завдань, об'єкта й предмета дослідження.
- 3.4. Бібліографічний апарат наукових досліджень. Розташування бібліографічних описів у списках літератури. Приклади оформлення бібліографічного опису.
- 3.5. Види наукових публікацій.

Практичні завдання

1. Складіть детальний план підготовки тез наукової доповіді .

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: науково-дослідна робота студентів, наукові публікації, бібліографічний опис, тези доповіді, монографія, посібник, .

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- етапи постановки теми наукового дослідження;
- варіанти розташування бібліографічних описів у списках літератури;
- друковані та електронні наукові видання.

Семінарське заняття 7-8

Тема 4. Система соціального захисту в Україні

Питання для усного опитування та дискусії

- 4.1. Поняття системи соціального захисту.
- 4.2. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування.
- 4.3. Соціальні допомоги як складова системи соціального захисту. Види соціальних допомог.
- 4.4. Соціальні гарантії та стандарти як складова системи соціального захисту. Види соціальних гарантій та стандартів

Практичні завдання

1. Напишіть есе щодо перспектив запровадження медичного загальнообов'язкового страхування.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: загальнообов'язкове державне соціальне страхування, пенсійне забезпечення, охорона здоров'я, медицина, освіта, соціальна політика, соціальне забезпечення, соціальне страхування, незахищені верстви населення.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- принципи загальнообов'язкового державного соціального страхування;
- методика визначення прожиткового мінімуму.

Семінарське заняття 9-10

Тема 5. Соціальна робота з різними групами клієнтів

Питання для усного опитування та дискусії

- 5.1. Соціальна робота з бездомними.
- 5.2. Соціальна робота з особами з інвалідністю.
- 5.3. Соціальна робота з сім'ями з дітьми.
- 5.4. Організація соціального супроводу особам, звільненим з місць позбавлення волі.
- 5.5. Соціальна робота з клієнтами, які зазнали насилля в сім'ї.

Практичні завдання

1. Складіть перелік документів необхідних для отримання державної допомоги одинокій матері; пропишіть процедуру звернення до уповноваженого органу та порядок надання цієї допомоги.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: соціальний рівень, пенсійне забезпечення, зайнятість, старість, втрата годувальника, інвалідність, соціальна політика, соціальне забезпечення, соціальне страхування, незахищені

верстви населення, тимчасова втрата працездатності, насилля в сім'ї.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- роль прожиткового мінімуму при призначенні державних допомог;
- порядок звернення за призначенням різних видів страхових і державних допомог для незахищених верств населення;
- строки звернення за призначенням страхових і державних допомог.

Семінарське заняття 11-12

Тема 6. Зарубіжний досвід організації соціальної роботи

Питання для усного опитування та дискусії

- 6.1. Організація соціальної роботи та підготовка соціальних працівників в Білорусії.
- 6.2. Організація соціальної роботи та підготовка соціальних працівників в Великобританії.
- 6.3. Практика соціальної роботи в США.
- 6.4. Організація соціальної роботи та підготовка соціальних працівників в Німеччині.
- 6.5. Організація соціальної роботи та підготовка соціальних працівників в Швеції.

Практичні завдання

2. Напишіть аналітичну довідку щодо здійснення соціальної роботи в країнах СНД.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: соціальний рівень, пенсійне забезпечення, зайнятість, старість, втрата годувальника, інвалідність, соціальна політика, соціальне забезпечення, соціальне страхування, незахищені верстви населення, тимчасова втрата працездатності, пільги, соціальні послуги, система загальнообов'язкового державного соціального страхування

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- принципи соціальної роботи в країнах СНД;
- особливості соціальної роботи в європейських країнах.

1.4. Самостійна робота студентів

Тема 1. Соціальна робота як наука і професійна діяльність

Завдання 1. Написати есе на тему «Етика соціального працівника».

Питання для самоконтролю

- Яка мета соціальної роботи?
- В чому полягає значення соціальної роботи як науки?
- Які є особливості сучасної професійної соціальної роботи?
- На що орієнтована соціальна робота в Україні?

Тема 2. Основи навчання в вищому навчальному закладі

Завдання 1. Скласти алгоритм правильного конспектування лекції.

Питання для самоконтролю

- В чому полягає методика підготовки до семінарських занять?
- Які є особливості організації самостійної роботи студентів?
- Яка процедура захисту курсової роботи?

Тема 3. Науково-дослідна робота студентів, її форми і роль у підготовці соціальних працівників

Завдання 1. Скласти бібліографічний опис із 10 найменувань відповідно до ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні вимоги та правила складання».

Питання для самоконтролю

- Які етапи формулювання теми наукового дослідження?
- Які є види науково-дослідної роботи студентів?
- Які є форми науково-дослідної роботи студентів?

Тема 4. Система соціального захисту в Україні

Завдання 1. Здійснити аналіз складу і вартості споживчого кошика українця.

Питання для самоконтролю

- Які фактори впливають на розмір прожиткового мінімуму?
- Яким чином формується споживчий кошик в Україні?
- З яких рівнів складається система пенсійного забезпечення в Україні?
- До якого компетентного органу потрібно звернутись, щоб отримати державну соціальну допомогу біженцям?
- Які є фонди соціального страхування?
- Назвіть види матеріального забезпечення, що надаються за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням на випадок безробіття.

Тема 5. Соціальна робота з різними групами клієнтів

Завдання 1. Написати есе стосовно соціального забезпечення та соціальної підтримки осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи.

Питання для самоконтролю

- Які умови та порядок отримання пенсій за віком?
- Які види матеріального забезпечення можуть надаватись особам з інвалідністю?
- Які види матеріального забезпечення та соціальних послуг можуть надаватись внутрішньо переміщеним особам?

Тема 6. Зарубіжний досвід організації соціальної роботи

Завдання 1. Підготувати есе щодо впровадження в Україні європейських стандартів у соціальній сфері.

Питання для самоконтролю

- В чому полягають особливості соціальної роботи в країнах СНД?
- Які переваги соціальної роботи в європейських країнах?
- Досвід яких країн в сфері соціальної роботи буде найбільш корисним для України?

1.5. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання передбачаються у формі рефератів-оглядів. Завдання обирається студентом на початку семестру і виконується за усталеними вимогами.

1.5.1. Основні вимоги до написання рефератів-оглядів

При виконанні індивідуального завдання необхідно взяти до уваги, що реферат (лат. *refere* – доношу, повідомляю, переказую) – це короткий переказ змісту наукової роботи, книги або вчення, оформлене у вигляді письмової публічної доповіді; доповідь на задану тему, зроблена на основі критичного огляду відповідних джерел інформації (наукових праць, літератури по темі).

Зі свого боку, реферат-огляд складається на основі декількох джерел і зіставляє різні точки зору з досліджуваного питання.

Реферат-огляд, незалежно від теми, містить визначені реквізити: титульна сторінка встановленого зразка, вступ, розділи, висновки, список використаних джерел і додатки (у разі необхідності).

Обов'язково в тексті повинні бути посилання на джерела, що були використані при написанні реферату. Посилання подаються у квадратних дужках з вказівкою номера джерела, за яким воно внесене у список використаних джерел, та сторінки (якщо подається точна цитата або числові дані), наприклад [3, с.8].

Технічні вимоги: текст має бути набраний шрифтом Times New Roman, 14 кеглем через 1,5 інтервали. Поля: верхнє – 2,0 см, нижнє – 2,0 см, лівє – 3,0 см, правє – 1,0 см. Загальний обсяг реферату-огляду – до 15 сторінок формату А4.

1.5.2.1. Теми рефератів-оглядів

1. Місце соціальної роботи в системі соціальних відносин.
2. Соціальна робота в Україні.
3. Основні цілі і функції соціальної роботи.
4. Система професійних знань в соціальній роботі.
5. Зміст і принципи індивідуальної соціальної роботи.
6. Сучасні теорії соціальної роботи.
7. Соціальна робота як професія.
8. Етичний кодекс соціального працівника.
9. Соціальні аспекти охорони здоров'я населення.
10. Законодавчі засади соціальної політики в Україні.
11. Способи вирішення соціальних проблем в Україні.
12. Методики дослідження соціальних проблем.
13. Соціальна робота з внутрішньо переміщеними особами.
14. Соціальна робота з дітьми-сиротами.
15. Соціальна робота з особами похилого віку.
16. Форми соціальної роботи.
17. Принципи соціальної роботи.
18. Економічні причини загострення соціальних проблем в Україні.
19. Структура соціального середовища.
20. Споживчий кошук.

1.6. Підсумковий контроль

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі заліку.

1.6.1.1. Питання для підсумкового контролю (заліку)

1. Поняття та значення соціальної роботи.
2. Соціальна робота як наука.
3. Соціальна робота як навчальна дисципліна.
4. Соціальна робота як професійна діяльність.
5. Становлення системи підготовки соціальних працівників в Україні.
6. Професійний портрет соціального працівника.
7. Принципи соціальної роботи.
8. Суб'єкти соціальної роботи.
9. Стандарти етичної поведінки соціального працівника.
10. Організація освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права.
11. Особливості прослуховування та конспектування лекцій.
12. Особливості підготовки до семінарських занять.
13. Самостійна та індивідуальна робота студентів.
14. Виконання і захист курсової роботи.
15. Поняття та цілі науково-дослідної роботи студентів.

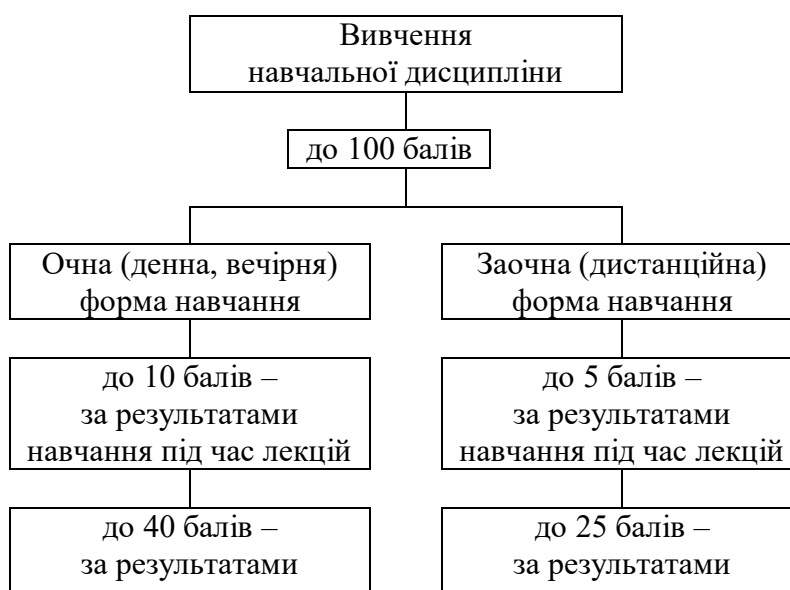
16. Формулювання теми наукового дослідження.
17. Визначення мети, завдань, об'єкта й предмета наукового дослідження.
18. Бібліографічний апарат наукових досліджень.
19. Розташування бібліографічних описів у списках літератури.
20. Види наукових публікацій.
21. Поняття системи соціального захисту.
22. Соціальне страхування як складова системи соціального захисту.
23. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування.
24. Соціальні допомоги як складова системи соціального захисту.
25. Види соціальних допомог.
26. Соціальні гарантії та стандарти як складова системи соціального захисту.
27. Прожитковий мінімум як базовий соціальний стандарт.
28. Мінімальна заробітна плата як державна соціальна гарантія.
29. Мінімальний розмір пенсії за віком як державна соціальна гарантія.
30. Система соціального обслуговування населення.
31. Особливості роботи з різними групами клієнтів.
32. Соціальна робота з бездомними.
33. Соціальна робота з особами з інвалідністю.
34. Соціальна робота з сім'ями з дітьми.
35. Соціальна робота з особами похилого віку.
36. Організація соціального супроводу особам, звільненим з місць позбавлення волі.
37. Соціальна робота з клієнтами, які зазнали насилля в сім'ї.
38. Організація соціальної роботи та підготовка соціальних працівників в Білорусії.
39. Організація соціальної роботи та підготовка соціальних працівників в Великобританії.
40. Практика соціальної роботи в США.
41. Організація соціальної роботи та підготовка соціальних працівників в Німеччині.
42. Організація соціальної роботи та підготовка соціальних працівників в Швеції.

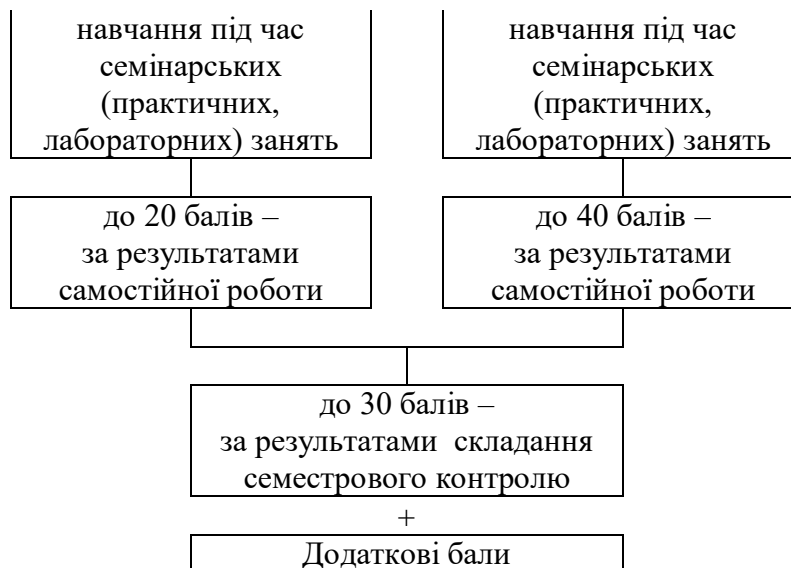
1.6.2.1. Приклад залікового білету

1. Поняття та значення соціальної роботи.
2. Соціальна робота з бездомними.

2. Схема нарахування балів

2.1. Нархування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

2.2. Обсяг балів, здобутих студентом під час лекцій з навчальної дисципліни, обчислюється у пропорційному співвідношенні кількості відвіданих лекцій і кількості лекцій, передбачених навчальним планом, і визначається згідно з додатками 1 і 2 до Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права.

З цієї навчальної дисципліни передбачено проведення 11 лекційних занять за денною формою навчання.

Отже, студент може набрати під час лекцій таку кількість балів:

№ з/п	Форма навчання	Кількість лекцій за планом	Кількість відвіданих лекцій												
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1.	Денна	13	0,8	1,5	2,3	3,1	3,8	4,6	5,4	6,2	6,9	7,7	8,5	9,2	10,0
2.	Заочна	5	1,0	2,0	3,0	4,0	5,0								

2.3. З цієї навчальної дисципліни передбачено проведення 10 семінарських занять за денною формою навчання.

За результатами семінарського (практичного, лабораторного) заняття кожному студенту до відповідного документа обліку успішності виставляється кількість балів від 0 до 5 числом, кратним 0,5, яку він отримав протягом заняття.

Критерії поточного оцінювання знань студентів наведені у п.4.3.8. Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права (затвердженого 29 травня 2017 року, протокол № 14).

2.4. Перерозподіл кількості балів в межах максимально можливої кількості балів за самостійну роботу студентів та виконання індивідуальних завдань, наведено в наступній таблиці:

№ з/п	б тем	Номер теми						Усього балів
		1	2	3	4	5	6	
1.	Максимальна кількість балів за самостійну роботу	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	15
2.	Максимальна кількість балів за індивідуальне завдання	5						5
	Усього балів							20

3. Рекомендовані джерела

Тема 1

1. Безпалько О. В. Соціальна робота в громаді: Навч. Посіб. для студ. вищ. навч. закладів. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 172 с.
2. Історія соціальної роботи : навчальний посібник / уклад.: О.О. Кравченко, О.О. Матрос. Умань : РВЦ «Візаві», 2017. 117 с.
3. Історія, теорія і практика соціальної роботи в Україні / С. Я. Марченко, М.С. Кратінов, Л.Ц. Ваховський, О.П. Песоцька, В. О. Кратінова. Луганськ: Альма-матер, 2005. 408 с.
4. Капська А.Й., Архипова С.П. Підготовка соціальних працівників. / А.Й. Капська, С.П. Архипова. Черкаси: ЧНУ, 2003. 248 с.
5. Карпенко О. Г. Професійне становлення соціального працівника: Навч.-метод. посіб.– К.: ДЦССМ, 2004. 164 с.
6. Кривоконь Н.І. Проблеми соціальної роботи та соціальної політики в Україні: Навч. посіб. / Н.І. Кривоконь. Чернігів: Чернігівський державний технологічний університет, 2012. 320 с.
7. Лукашевич М. П. Соціальна робота: теорія і практика: Навч. посіб. / М. П. Лукашевич, Т. В. Семигіна. 2-е вид. К.: Каравела, 2014. 368 с.
8. Право соціального забезпечення в Україні : підручник / О. М. Ярошенко, Г. О. Барабаш, Н. М. Вапнярчук та ін. ; за ред. О. М. Ярошенка. 4-те вид., переробл. і допов. Х. : Право, 2015. 458 с.
9. Сташків Б. І. Право соціального забезпечення. Загальна частина : навчальний посібник / Б. І. Сташків. Чернігів : ПАТ «ПВК» «Десна», 2016. 692 с.
10. Сташків Б. І. Теорія права соціального забезпечення : навч. посібник. К. : Знання, 2005. 405 с.
11. Фурман А.В., Підгурська М.В. Історія соціальної роботи: навчальний посібник. Тернопіль: ТНЕУ, 2014. 174 с.

Тема 2

1. Вступ до соціальної роботи: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів /за ред. Т.В. Семигіної, І. І. Миговича. К.: Академвидав, 2010. 304 с.
2. Капська А. Й. Соціальна робота : навч. посіб. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 328 с.
3. Карпенко О. Г. Вступ до спеціальності «Соціальна робота» : Навч.-метод. посіб. К. : Слово, 2011. 248 с.
4. Кириленко О. П. Основи наукових досліджень у схемах і таблицях : навч. посіб. Терноп. нац. екон. ун-т. Т. : ТНЕУ, 2013. 227 с.
5. Короткий довідник нормативних документів з соціальної роботи: Навч.-довід. посіб. Чернівці: Рута, 2007. 98 с.
6. Лесин В.М. Як працювати з книгою: Метод. посібник. К.: Вища школа, 1989. 71 с.
7. Марцин В.С. Основи наукових досліджень: навч. посібник / В.С. Марцин, Н.Г. Міценко, О.А. Даниленко та ін. Львів: Ромус-Поліграф, 2002. 128 с.
8. Романчиков В.І. Основи наукових досліджень: навч. посібник. Київ: Видавництво «Центр учбової літератури», 2007. 254 с.
9. Сташків Б. І. Теорія права соціального забезпечення : навч. посібник. К. : Знання , 2005. 405 с.
10. Теорії і методи соціальної роботи. / За ред. Т. В. Семигіної, І. І. Миговича, І. М. Грига та ін. К.: Академвидав, 2005. – 328 с.
11. Тимошенко Н. Є. Вступ до спеціальності: соціальна робота: навч. посіб. К.: Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2014. 245 с.

Тема 3

1. Кириленко О. П. Основи наукових досліджень у схемах і таблицях : навч. посіб. / Терноп. нац. екон. ун-т. Т. : ТНЕУ, 2013. 227 с.
2. Лесин В.М. Як працювати з книгою: Метод. посібник. К.: Вища школа, 1989. 71 с.
3. Марцин В.С. Основи наукових досліджень: навч. посібник / В.С. Марцин, Н.Г. Міценко, О.А. Даниленко та ін. Львів: Ромус-Поліграф, 2002. 128 с.
4. Романчиков В.І. Основи наукових досліджень: навч. посібник. Київ: Видавництво «Центр учбової літератури», 2007. 254 с.
5. Сидоренко В.К., Дмитренко П.В. Основи наукових досліджень / навчальний посібник. К.: РННЦ «ДІНІТ», 2000. 259 с.
6. Тушева В. В. Основи науково-педагогічних досліджень : навчально-методичний посібник / В. В. Тушева; Харківський національний педагогічний ун-т ім. Г.С.Сковороди. Х. :, 2006. 219 с.
7. Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень: навч. Посібник. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2003. 240 с.

Тема 4.

1. Болотіна Н. Б. Право соціального захисту України: навчальний посібник / Н. Б. Болотіна. 2-ге вид., перероб. і доп. К. : Знання, 2008. 668 с.
2. Віденський Міжнародний план дій з проблем старіння від 06.08.1982 р. URL : <http://ua-info.biz/legal/basebi/ua-hmwqvt.htm>
3. Європейська соціальна хартія URL : http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/994_062
4. Європейський кодекс соціального забезпечення (переглянутий) від 06.11.1990 р. URL : http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/994_329
5. Капська А. Й. Соціальна робота : навч. посіб. / Капська А. Й. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 328 с.
6. Конституція України від 28 червня 1996 р. // ВВР. 1996. № 30. Ст. 141.
7. Короткий довідник нормативних документів з соціальної роботи: Навч.-довід. посіб. Чернівці: Рута, 2007. 98 с.
8. Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права від 16.12.1966 р. URL : http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_042.
9. Право соціального забезпечення в Україні : підручник / О. М. Ярошенко, Г. О. Барабаш, Н. М. Вапнярчук та ін. ; за ред. О. М. Ярошенка. 4-те вид., переробл. і допов. Х. : Право, 2015. 458 с.
10. Правове регулювання пенсійного забезпечення за віком у солідарній пенсійній системі України: монограф. Хмельницький: Хмельницький університет управління та права, 2013. 188 с.
11. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України від 09.07.2003 р. // ВВР. 2003. № 49-51. Ст. 356.
12. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття: Закон України від 02.03. 2000 р. // ОВУ. 2000. № 13. Ст. 505.
13. Про зайнятість населення: Закон України від 05.07.2012 р. // ВВР. 2013. № 24. Ст. 243.
14. Про затвердження пропорцій розподілу єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: постанова КМУ від 26 11. 2014 р. № 675 // ОВУ. 2014. № 97. Ст. 67.
15. Про прожитковий мінімум: Закон України від 15.07.1999 р. // ВВР. 1999. № 38. Ст. 348.
16. Про соціальні послуги: Закон України від 19.06.2003 р. // ВВР. 2003. № 45. Ст. 358.
17. Сташків Б. І. Теорія права соціального забезпечення : навч. посібник. К. : Знання , 2005. 405 с.
18. Сташків Б.І. Право соціального забезпечення. Загальна частина : навчальний посібник / Б. І. Сташків. Чернігів : ПАТ «ПВК» «Десна», 2016. 692 с.
19. Теорії і методи соціальної роботи. / За ред. Т. В. Семигіної, І. І. Миговича, І. М. Грига та ін. К.: Академвидав, 2005. 328 с.

20. Тимошенко Н. Є. Вступ до спеціальності: соціальна робота: Навч. посіб. / Тимошенко Н. Є. К.: Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2014. 245 с.
21. Чугунов, І. Я. Розвиток системи пенсійного забезпечення в Україні / І. Я. Чугунов, О. В. Суріна // Наукові праці НДФІ. 2008. № 4 (45). С. 3-9.

Тема 5

1. Андріїв В. В. Особливості соціального обслуговування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування // Актуальні проблеми держави і права: Збірник наукових праць. Вип.54. Одеса: Юридична література, 2014. С.112-116.
2. Белєвцова Я. С. Механізм підвищення якості соціальних послуг на рівні місцевих органів влади: автореф. дис. ... канд. наук з держ. управл.: спец. 25.00.02 / Я. С. Белєвцова; Харківськ. регіонал. ін-т держ. управл. Х., 2011. 20 с.
3. Богданов С. Соціальний захист інвалідів. Український та польський досвід / С. Богданов, наук. ред. О. М. Палій. К. : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2012. 93 с.
4. Болотіна Н. Б. Право соціального захисту України: навчальний посібник / Н. Б. Болотіна. 2-ге вид., перероб. і доп. К. : Знання, 2008. 668 с.
5. В Україні за роки її незалежності чисельність дитячого населення зменшилась майже вдвічі URL : <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/2165052-kilkist-ditej-v-ukraini-zmensilas-majze-vdvici.html>
6. Гриненко А. М. Соціальна політика. навч. посіб / А. М. Гриненко К.: Вид-во КНЕУ, 2004. 320 с.
7. Гудзь А. О. Соціальні послуги бездомним особам та безпритульним дітям за законодавством України // Митна справа. 2013. № 6(2.1). С. 320-325.
8. Давидюк О. О. Проблемні аспекти доступності платних соціальних послуг для населення // Наукові праці МАУП. 2013. Вип. 4. С. 148-154.
9. Дьяченко В. Концептуальні засади реформування системи соціальних послуг в Україні // Соціальна політика і соціальні роботи. 2007. № 1. С. 5-16.
10. Ждан М. І. Щодо поняття та класифікації принципів права соціального забезпечення в Україні // Юрид. Україна. 2005. № 1. С. 33-37.
11. Жильцов Е. Н., Казаков В. Н. Экономика социальных отраслей сферы услуг / Е.Н. Жильцов, В.Н. Казаков. Х.: ТЕИС, 2014. 288 с.
12. Капська А. Й. Соціальна робота : навч. посіб. / Капська А. Й. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 328 с.
13. Короткий довідник нормативних документів з соціальної роботи: Навч.-довід. посіб. Чернівці: Рута, 2007. 98 с.
14. Кривоконь Н.І. Проблеми соціальної роботи та соціальної політики в Україні: Навч. посіб. Чернівці: Чернігівський державний технологічний університет, 2012. 320 с.
15. Лукашевич М. П. Соціальна робота: теорія і практика: Навч. посіб. / М. П. Лукашевич, Т.В. Семигіна. 2-е вид. К.: Каравела, 2014. 368 с.
16. Основи соціальної роботи: Навч. посіб. / за ред. Т. Семигіної, І. Григи. К. : Видавнич. дім «Києво-Могилянська Академія», 2004. 178 с.
17. Право социального обеспечения в Украине: учебник / под.общ.ред. Л.И. Лазор, С.Н. Прилипко, О.Н. Ярошенко – Луганск : ООО «Виртуальная реальность», 2010. 456 с.
18. Право социального обеспечения России / М. О. Буянова, К. Н. Гусов и др. ; под ред. К. Н. Гусова. 3-е изд. М. : ТК Велби, Проспект, 2004. 488 с.
19. Право соціального забезпечення в Україні: підручник / за заг. ред. М. І. Іншина, С. М. Прилипка, О. М. Ярошенка. Х. : Видавництво «ФІНН», 2009. 434 с.
20. Право соціального забезпечення України: Навч. посіб. / Б. С. Стичинський, І. В. Зуб, П. І. Мінюков та ін. К.: Видавничий Дім «Юридична книга», 2003. 453 с.
21. Право соціального забезпечення: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / П. Д. Пилипенко, В. Я. Бурак, С. М. Синчук та ін. / за ред П. Д. Пилипенка. 2-ге вид., переробл. і доп. К. : Видавничий дім «Ін Юре», 2008. 504 с.

22. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту: Закон України від 08.07.2011 р. // ВВР. 2012. № 16. Ст. 146
23. Про державну допомогу сім'ям з дітьми: Закон України від 21.11.1992 р. // ВВР. 2001. № 20. Ст. 102.
24. Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та інвалідам: Закон України від 18.05.2004 р. // ВВР. 2004. № 33-34. Ст. 404
25. Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні: Закон України від 21.03.1991 р. // ВВР. 1991. № 21. Ст. 252.
26. Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні: Закон України від 16.12.1993 р. // ВВР. 1994. № 4. Ст. 18.
27. Про реабілітацію жертв політичних репресій в Україні: Закон України від 17 квітня 1991 р. // ВР УРСР. 1991. №15. Ст.88
28. Про соціальний захист дітей війни: Закон України від 18.11.2004 р. // ВВРУ. 2005. № 4. Ст.94
29. Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту: Закон України від 22.10.1993. р. // ВВРУ. 1993. № 45 Ст. 298
30. Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи: Закон України від 01.04.1991 р. // ВВР УРСР. 1991. № 16. Ст. 200
– Проблеми застосування трудового та пенсійного законодавства: монографія / Н.М. Хуторян, Я.В. Сімутіна, М.М. Шумило та ін. К.: Ніка-Центр, 2015. 316 с.
31. Соціальні послуги в Україні: Сьогодення та перспективи / Т. Н. Семигіна, К. С. Міщенко, Т. Г. Кіча та ін. К.: ВК «Зірка», 2016. 268 с.
32. Соціальні послуги в Україні: теоретичні та практичні аспекти: Монографія / За ред. І. І. Тарабукіної, Л. І. Ільчука. Х.: ПП «Журавель», 2011. 360 с.
33. Теорії і методи соціальної роботи. / За ред. Т. В. Семигіної, І. І. Миговича, І. М. Грига та ін. К.: Академвидав, 2005. 328 с.
34. Тимошенко Н. Є. Вступ до спеціальності: соціальна робота: навч. посіб. К.: Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2014. 245 с.

Тема 6

1. Антропов В.В. Социальная защита в странах Европейского союза. История, организация, финансирование, проблемы / В.В. Антропов. М.: ЗАО «Издательство «Экономика», 2006. 271 с.
2. Барабаш В.В. Соціальні технології: світовий досвід та тенденції озвитку в Україні: Монографія. К.: ПП Вишемирський, 2008. 340 с.
3. Буригіна П.О., Зайченко Н.І. Досвід Франції у реформуванні системи соціальних послуг і розбудові соціальної політики // Проблеми соціальної роботи в аспекті реформування соціальних відносин: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (27 березня 2008 р., м. Чернігів) за ред. Н.І. Кривоконь. Чернігів : Чернігівський державний інститут права, соціальних технологій та праці, 2008. Т.І. С. 292-296.
4. Зеленевиц В.О. Зарубіжний досвід фінансування охорони здоров'я / В.О. Зеленевиц, А.І. Кузьмін. URL : <http://intkonf.org/zelenevich-vo-ktn-kuzmin-ai-zarubizhniy-dosvid-finansuvannya-ohoroni-zdorovya/>.
5. Маринович У. Зарубіжний досвід формування бюджетів та можливості його використання в Україні / У. Маринович. URL :<http://libfor.com/index.php?do=cat&category=suchash-tendenciyi-derzhavnif-fnansy-2011>.
6. Михайлова І. Ю. Зарубіжний досвід у сфері пенсійного забезпечення за віком // Вісник Одеського національного університету. Том 16. Випуск 3. 2011. С. 128–133.
7. Погорелова С. Історія становлення державної системи соціального захисту в європейських країнах // Вісник Пенсійного Фонду України. № 5 (71). 2008. –С. 12-13.
8. Система пенсiонного забезпечення в Великобританії URL : <http://www.pension.kiev.ua/pensref/intpract/UK.html>

9. Тищенко О.В. Досвід соціального забезпечення населення в провідних країнах Європейського Союзу // Науковий вісник Херсонського державного університету Вип. 2. Том 2. 2015. С. 76-81.
10. Шершнев Е.С. Продовольственная поддержка беднейших слоев населения США // Российское предпринимательство. 2000. № 8. С. 73-81.
11. Шитченко В.Г. Моделі соціального захисту в державах-членах Європейського Союзу // Вісник Чернігівського державного інституту права, соціальних технологій та праці (серія: Право. Економіка. Соціальна робота. Гуманітарні науки). 2008. №1. С. 36-44.

4. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <http://www.rada.gov.ua>
2. <http://www.president.gov.ua>
3. <http://www.kmu.gov.ua>
4. <http://mon.gov.ua>

Розробник навчально-методичних матеріалів:

Викладач дисципліни:

Доцент кафедри трудового, земельного та господарського права, кандидат юридичних наук, доцент

_____ І.Ю. Михайлова

24 жовтня 2018 року

Схвалено кафедрою трудового, земельного та господарського 24 жовтня 2018 року, протокол № 3.

Завідувач кафедри _____ І.О. Костяшкін
24 жовтня 2018 року

Декан юридичного факультету

_____ С.А. Крушинський
24 жовтня 2018 року

Погоджено методичною радою університету 25 жовтня 2018 року, протокол № 2.

Голова методичної ради _____ І.Б. Ковтун
25 жовтня 2018 року